

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**

Föld Barátai Magyarország

A Föld Barátai Hollandia győzelme a Shell ellen: eredmény és tanulságok

Éger Ákos

Magyar Természetvédők Szövetsége

2024. június 3.

Éghajlatvédelem és a bíróságok konferencia

milieudefensie
Friends of the Earth Netherlands

Klímvédelmi mérföldkő – Hágában tárgyalják a Shell ügyét

Kedden veszi kezdetét Shellnek a klímavédelem szempontjából mérföldkőnek számító fellebbezési ügye. Az olajvállalatot még 2021-ben kötelezte a hágai Nemzetközi Bíróság, hogy 2030-ig 45 százalékkal kell csökkentenie a saját és a fogyasztói szén-dioxid kibocsátását. A Shell szerint egy vállalat nem tehető felelőssé az ügyfelei fogyasztásáért és rengeteg forrást fektettek már az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiamegoldásokba.

Gulyas Ábel, 2024. április 2. kedd, 13:40
Fotó: Getty Images

A Shell tíz évet se kapott arra, hogy mintegy lefelezze a károsanyag-kibocsátását

2030-ig 45 százalékkal csökkentenie kell a szén-dioxid kibocsátását annak a Shellnek, amely jelenleg évente kilenc Hollandiányi károsanyag természetbe kerüléséért felelős. Az olajipari óriást civilek fektették ki a bíróságon.

Szabó M. István, 2021. május 26. szerda, 18:18
Fotó: Reuters

Megosztom Elküldöm Link másolásem Megosztom

Címlap Hírek Vélemények Rovatok Hetilap Szerzőink Előfizetés

2 | VILÁGKÉP 2021. JÚNIUS 4-10.

Donald Pols, a Föld Barátai Hollandia igazgatója a bírósági döntés után május 26-án, Hágában. Feltett szándék FOTÓ: REUTERS/PIROSCHE VAN DE WOUW

Főoldal • Hetilap

klímaper jogállamiság klímavédelem külföld Joób Kristóf Precedens kibocsátáscsökkentés Mandiner hetilap

Bírósági jogalkotás a klímavédelemért?

Magáncégek elleni „klímaperek” sorozata indult el Európában Írországtól Németorszáig. A bíróságok sokszor a hatályos jogszabályokon túlmutató kibocsátáscsökkentési követelményeket kérnek számon a vállalatokon, mintegy jogalkotói szerepbe helyezve magukat, ami jogállamisági aggályokat is felvet.

2021. november 24. 12:42

0 0 0 Mentés

FACSINAY KINGA

A napokban első alkalommal mondta ki bíróság, hogy egy nemzetközi környezetvédelmi szervezetnek a klímavédelemért, és ugyancsak első alkalommal kötelezte a vállalatot kártékony tevékenysége (fogyasztói szén-dioxid-kibocsátás) miatt a klímavédelemért felelős vállalatok számára.

Tűz az olajra

Bírósági ítélet mondja ki: a Shell nem tesz eleget a klímavédelemért. Faültetéssel próbálnak kibújni a felelősség alól a környezetszennyező cégek

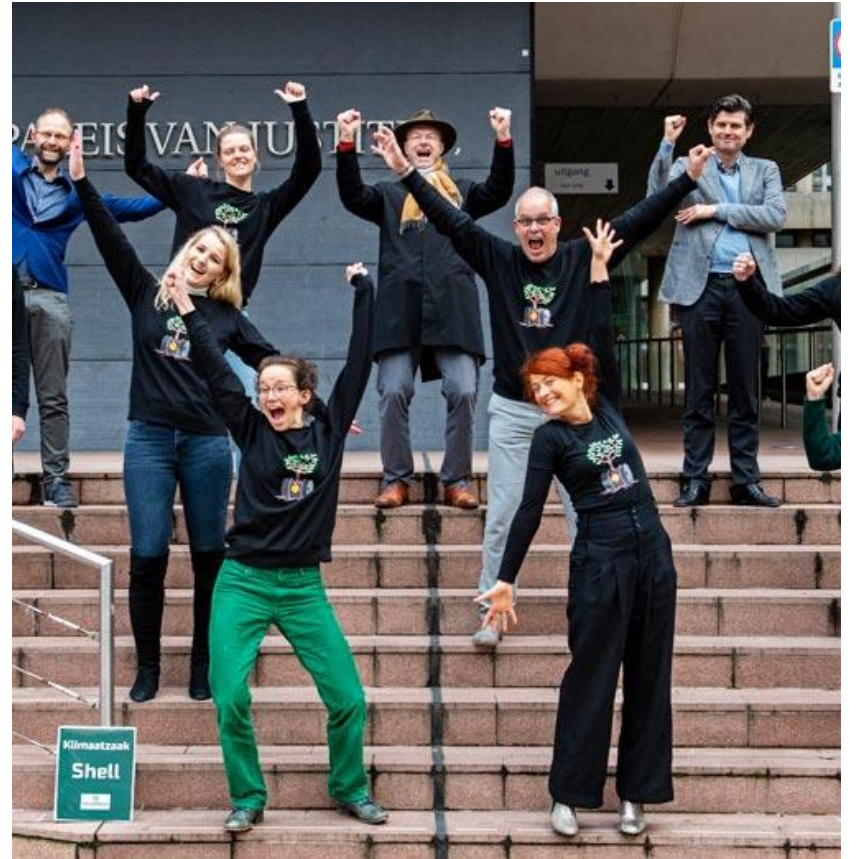
társaságokra, hől faldó szén csökkentését lo közödel, példi és egyéb álmeg jk elérni – tett ber. Ez ugyan tí eközben nem fo szlis tüzelőanyagokkal kapcsot

Miért különleges?

- Éghajlatváltozással kapcsolatos előzetes felelősségre összpontosít, nem pedig az utólagos felelősségre.
- Egy veszélyesnek ítélt magatartásformáról szól (ebben az esetben egy üzleti modellt), nem pedig egy már bekövetkezett kárról.
- Tanulságos, mivel az ok és okozat közötti összefüggés megállapítása nehézségekbe ütközik.
- Arról szól, hogy a jövőbeni károk megelőzése érdekében a jelenben érdemi lépéseket tegyenek.

Szereplők

- Milieudedefensie (Föld Barátai Hollandia), 6 további civil szervezet és további 17 379 felperes, Royal Dutch Shell, Hágai Kerületi Bíróság
- Előkészítés: 2016; Hivatalos levél Shellnek: 2018; Bírósági eljárás: 2019; Döntés: 2021 május 26.
- Első fokon több mint 500 oldalnyi eljárási dokumentum, több ezer oldalnyi ténymegerősítő dokumentum, négynapos bírósági meghallgatás.

Miért a Shell?

- A Shell-csoport önmagában felelős az üvegházgáz-kibocsátás 1%-ért.
- Ígéretei ellenére a Shell-csoport kibocsátása folyamatosan nő.
- Nem tervezi a kibocsátások abszolút csökkentését, csak a relatív vagy nettó csökkentését.
- Lobbizik az ambíciózus klímacélokért vagy a hatékony kibocsátási jogok kereskedelme ellen.
- Célravezető vállalati vagy ezt kikényszerítő kormányzati intézkedések hiányában...

Traces of Shell in Nigeria's Oil Spills

Kérelem

- A Shell 2030-ig a CO₂-kibocsátását csökkentse abszolút értékben legalább 45%-kal, vagy alternatívaként 35%-kal, vagy 25%-kal 2019-hez képest.
- Miért 2019? Legutolsó vállalati jelentések dátuma.
- Miért 2030? 2040 vagy 2050 túl mesze lett volna a bíróság számára.
- Miért 45-35-25 %: precedens fontosabb volt a konkrét csökkentési céloknál.

Meghallgatás

- *Shell folytatja az olaj- és gázkitermelését, ezzel veszélyes gondatlanságot követ el, mivel nem foglalkozik határozottan azzal, hogy a Shell-csoport hogyan járul hozzá a veszélyes mértékű éghajlathoz, ezzel olyan közvetlen veszélyt jelent, amely még potenciálisan elkerülhető, ha közösen cselekszünk.*
- Indoklás: IPCC (tudományos megalapozottság), Párizsi Megállapodás (cselekvés irányai).
- Érintettség: éghajlatváltozás hatásai Hollandiában.
- Bíróság joghatósága: Shell legfőbb döntéseit a hollandiai központban hozzák.

Meghallgatás

- Mérték: a Shell-csoport a a világ éves kibocsátásának mintegy 1%-áért felelős.
- „Veszélyes gondatlanság„:
  - a) Az éghajlatváltozás veszélye önmagában is jelentős;
  - b) a Shell jelentős mértékben hozzájárul a veszélyhez;
  - c) a Shell kellőképpen tisztában van a problémával;
  - d) a Shellnek megvannak az eszközei a veszély jelentős korlátozására.

Shell tudta

- *"A szén-dioxidnak különös tulajdonsága van. Átengedi a látható fényt, de elnyeli az infravörös sugárzást, amelyet a Föld bocsát ki. Jelenléte a légkörben üvegházhatást okoz [...] Kiszámították, hogy a szén-dioxid 10 százalékos növekedése által okozott hőmérséklet-emelkedés elegendő lenne a jégtakarók elolvasztásához és így New York elárasztásához. Az összes tengerparti várost elborítaná a víz, és mivel az emberiség jelentős része a tengerparti régiókban él, úgy gondolom, hogy ez a kémiai szennyezés sokkal súlyosabb, mint azt a legtöbben hajlamosak elhinni."*

Teller Ede – Energia és ember szimpózium, 1959, American Petroleum Institute chaired by Shell CEO

Shell nem tesz eleget

- 2014-ben a Shell vezetősége úgy döntött, hogy a párizsi célok nem valószínű, hogy elérhetőek így a Shellnek nem kell változtatnia üzleti modelljén.
- Évi 2-3 milliárd \$ befektetés a megújulóba: kevesebb mint a marketing költség, a kitűzött cél harmada.
- A célok nincsenek összhangban a Párizsi Megállapodással.
- A csökkentés erősen alapoz az offsetting-re.

Shell ellenérvei

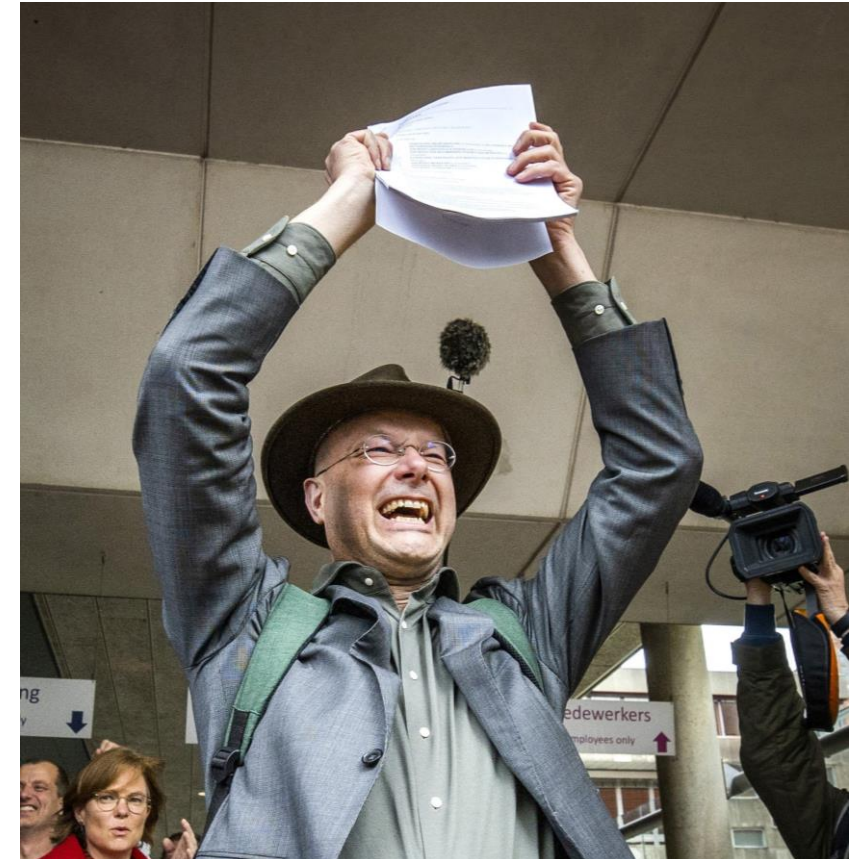
- a) Nincs egyetlen egyértelmű, globális, globáliscsökkentési pálya 2030-ig.
- b) Nincs alapja egy globális csökkentési pálya alkalmazásának arányosan a Shellre.
- Felhasználók felelőssége: Scope 3 kibocsátásokért nem felelős a Shell.
- (Szak)politikai döntés, nem a vállalatok elsődleges felelőssége.
- Shell központ nem felelős a nemzeti tevékenységekért.

Ítélet

- A Shellnek csökkentenie kell CO₂-kibocsátását 45%-kal a következő 10 évben - ez majdnem kétszerese a vállalat által kitűzött célnak (IPPC bázisév: 2010 – Shell: 2019).
- A Shell-csoport nemcsak saját kibocsátásáért felelős, hanem a beszállítói és a felhasználók kibocsátásért is: minden tőle telhtetőt meg kell tennie a Scope 2 és 3 kibocsátások 45 % csökkentéséért.
- Az ítéletet a fellebbezés nem függeszti fel.

Shell „Powering Progress”

- A Shell céljai a nettó szénlábnyom (NCF) csökkentésén alapulnak.
- A Shell legújabb "Powering Progress" stratégiájában a vállalat kötelezettséget vállalt arra, hogy 2023-ig 6-8%-kal csökkenti a szén-dioxid-kibocsátás intenzitását, 2030-ra 20%-kal, 2035-re 45%-kal, 2050-re pedig 100%-kal.
- Ezek a célok elérhetőek úgy is, hogy közben nő a Shell fosszilis üzletágának tevékenysége.

Shell „Powering Progress”

- Erősen alapoz a CCS és NBS technológiákra.
- Scope 1 és Scope 2 célok 2030-ra, Scope 3 célok csak 2050-re.
- Scope 1 és 2: **5 %** a teljes kibocsátásnak!
- Az ítélet utáni egy évben a Shell 10 új olaj- és gázkitermelési projektet hagyott jóvá (2x Hollandia 2019-es CO2 kibocsátása). Tervben van további 750 projekt.
- 2022 szeptemberétől kezdődően új projektet nem hagyja jóvá a Shell, a CO2-kibocsátás 32%-os csökkenését jelentené 2030-ig 2019-hez képest.

Fellebbezés

- Meghallgatás: 2024. április
- Közben:
  - 2024. március: 2030-as 20%-os cél csökkentése 15-20 %-ra.
  - 23 milliárd dollár profit 2023-ban
  - 14 vagy 8 % befektetés fenntartható tevékenységekbe?
- Az ítélet várhatóan 2024. november 12-én születik meg.

Eszköztár

- Minden jogi dokumentum
- Az alapul szolgáló stratégiák
- Érvelési háttéranyagok
- Szakmai háttér: éghajlati tudomány, az üzleti élet és az emberi jogok, Scope 3 felelősség, a kormányzati felelősség, a hatalmi ágak szétválasztása stb.

The Climate Case Tool

The Building Blocks Of The Individual Legal
Responsibility To Help Prevent Dangerous
Climate Change

Kampány

- Idő: két év előkészítő munka
- Türelem: 7 hónap várakozás a Shell válaszára
- Hasznosan tölteni az időt: előre sejtve a Shell választát kampány folytatása – 6 szervezet, 17ezer ember csatlakozása
- Rendelkezni kell a forrásokkal a folytatásra is: fellebbezés
- Folyamatos kommunikáció: kapcsolattartás a 17ezer emberrel, adataik kezelése, biztosítani, hogy jogi és pénzügyi felelősséget nem viselnek
- Általános kommunikáció: kimutathatóan nőtt a tudás az éghajlatváltozás sürgető voltával kapcsolatban a per hatására
- Forrásgyűjtés: 17 000 ember átlagosan 7,5 euró; pólók egyéb tárgyak eladása

